

Назва дисципліни	Адаптивні моделі в економіці
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Юськів Богдан Миколайович
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://rshu.edu.ua/kafedry-fdkmttf/kafedra-etub/sklad-ketub/121-personalii/1219-yuskiv-bohdan-mykolaiovych
Е-mail викладача:	yuskivb@ukr.net
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Мета: формування у майбутніх спеціалістів теоретичних знань з адаптивних моделей в економіці. Ці знання спрямовані на розвиток розуміння понять і принципів адаптації моделі, ознайомлення студентів з перспективами розвитку адаптивного моделювання в економіці та мікро- та макрорівні.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння теоретичними основами адаптивної економіки;
- вивчення основних принципів, методів та характеристик адаптації економічної системи на макро- та мікро- рівнях;
- визначення впливу факторів на формування моделі адаптивної економіки;
- вивчення базових адаптивних моделей розвитку на рівні економіки загалом і підприємств зокрема.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка та освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика» РДГУ дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

- ЗК1** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК2** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК8** Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК9 Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен вміти:

- Р1** Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
- Р2** Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
- Р7** Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Передумови вивчення дисципліни «Адаптивні моделі в економіці»: відсутні.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- формування почуття задоволення від пізнання нового;
- усвідомлення розширення власних перспектив у плані знайомства з дійсністю, відкриття невідомих сторін оточуючої дійсності – закономірностей творчості;
- формування стійкої тенденції до продовження креативної діяльності;
- вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності, артистизму);
- мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «Адаптивні моделі в економіці» може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у Робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;
- виконання диференційованих завдань;
- підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв'язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо;
- виконання творчих завдань, передбачених дисципліною.

Перелік тем

1. Теоретичні основи адаптивної економіки.
2. Економічний розвиток і адаптивне регулювання економіки
3. Адаптивні моделі регулювання розвитку економіки
4. Розвиток комп'ютерних технологій і адаптивна економіка
5. Фінансові кризи та адаптивна економіка
6. Адаптивне управління підприємством
7. Адаптація як спосіб забезпечення економічної безпеки підприємства
8. Адаптивні моделі прогнозування діяльності підприємств

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова

1. Вітлінський В.В., Коляда Ю.В., Кравченко Т.В., Трохановський В.І. Адаптивні моделі в економіці: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2013. 98 с.
2. Вітлінський В.В., Піскунова О.В. Математичні моделі та методи ринкової економіки: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2010. 531 с.
3. Вовк В.М., Камінська Н.І., Прийма С.С. Моделювання економічних процесів підприємства : монографія. Дрогобич: Коло, 2011. 448 с.
4. Камінська Н.І. Адаптивні методи і моделі в економіці : навчальний посібник. Тернопіль : Крок, 2016. 188 с.
5. Кочур Є.В., Косарів В.М. Моделювання макроекономічної динаміки: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 236 с.
6. Малиш Н.А. Моделювання економічних процесів ринкової економіки: навч. посібн. Київ: МАУП, 2004. 120 с.
7. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика / За ред. О.І. Павлова. Одеса: Астропринт, 2016. 172 с.

Допоміжна

8. Адлер О.О. Економічна діагностика: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2012. 91 с.
9. Гранатуров В.М., Шевчук О.Б. Ризики підприємницької діяльності. Проблеми аналізу. Київ: Зв'язок, 2000. 28 с.

10. Коляда Ю.В. Адаптивна парадигма моделювання економічної динаміки: монографія. Київ: КНЕУ, 2011. 297 с.
11. Лавінський Г.В. Моделювання системних характеристик в економіці. Київ: ЕКМО, 2004. 176 с.
12. Кузьменко О.К., Ананенко І.В. Особливості використання адаптивних моделей прогнозування у повоєнний період. *Ефективна економіка*. 2023. №3. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.3.50>.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека РДГУ. URL: <http://server.rdgu-dkm.rv.ua/library/>.
2. vipreshebnik. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/>.
3. Буковинська бібліотека. URL: <https://buklib.net/books/21875/>.
4. osvita.ua. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/.
5. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>.
6. Сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.com.ua>.
7. Он-лайн бібліотека для студентів. URL: <https://www.twirpx.com/>.
8. Додаток Google AdWords. URL: <https://ads.google.com>.
9. Законодавство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
10. Бізнес-портал: <http://www.buziness.info>.
11. Загальноекономічний глосарій : <http://www.ssu-ekonomika.net>.
12. Інтернет портал для управлінців: <http://www.management.com.ua>.
13. вство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Нац. бібліотека ім.В.І.Вернадського: 03039,м.Київ, вул.40-річчя Жовтня 3.
15. Нац. парламентська бібліотека України: 01001, м.Київ, вул.Грушевського, 1.

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПШ)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання*	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК1	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	P1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
		P2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10
ЗК2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	P1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 М08 М10

		P2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
		P7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
ЗК8	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні	P1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
		P2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
		P7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
СК1	Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.	P1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 M08 M10
СК6	Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та	P2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань	MН1 MН2 MН3 MН4	MO2 MO6 M08 M10

	розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси		розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	МН6	
СК9	Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.	P7	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО8 МО10

* МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату); МН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань); МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** МО1 – екзамен; МО2 – усне або письмове опитування; МО3 – колоквиум; МО4 – тестування; МО5 – командні проєкти; МО6 – реферати, есе; МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; МО9 – захист лабораторних і практичних робіт; МО10 – залік.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни
«Адаптивні моделі в економіці»**

Поточне тестування та самостійна робота						Заліз	Сума
Модуль 1							
T1	T2	T3	T4	T5	МКР1		
8	8	8	8	8	8		
Модуль 2							
T6	T7	T8	МКР2				
8	8	8	8				
						20	100

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
T2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
T3	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
<i>Модульний контроль</i>		-	8
T4	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
T5	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8

T6	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
T7	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
T8	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	4 4	8
<i>Модульний контроль</i>		-	8
<i>Залік</i>		-	20
Разом:		100	

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких	Достатній (конструктивно-варіативний)		

			незначна			
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)		
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних

досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.